

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р Милена Петрова Йорданова –
професор в Софийския университет „Св. Климент Охридски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки
професионално направление 2.1. Филология (Съвременен турски език)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 92 от 18.11.2022 г. и в интернет-страница на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Общо езикознание и история на българския език“ към Филологически факултет, като кандидат участва д-р Харун Харун Бекир, заемащ понастоящем длъжността „главен асистент“ в същата катедра.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № РД-21-53 от 16.01.2023 г. и видоизменяща заповед № РД-21-446 от 28.02.2023 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в Пловдивския университет по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Съвременен турски език), обявен за нуждите на катедра „Общо езикознание и история на българския език“ към Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат: гл. ас. д-р Харун Харун Бекир от Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Представеният от д-р Харун Харун Бекир комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, и включва следните

документи: молба по образец до ректора за допускане до участие в конкурса; автобиография по европейски формат; копие на диплома за висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ с приложение; копие на диплома за образователна и научна степен „доктор“; списък на научните трудове, представени при придобиване на образователната и научна степен „доктор“; списък на научните трудове и публикациите; научни трудове (копия на публикациите); списък на цитиранията; справка за спазване на минималните национални изисквания; анотации на материалите по чл. 65. от Правилник за развитието на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПРАСПУ), включително самооценка на приносите на български език; анотации на материалите по чл. 65. от ПРАСПУ, включително самооценка на приносите на английски език; декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи; удостоверение за трудов стаж; документи за учебна работа – справка за допълнителните показатели по чл. 57а, ал. 2 от ППЗРАСБ; справка за научноизследователска работа; служебна бележка за участие в научноизследователски проекти; уведомително писмо; заповед на министъра на образованието и науката.

Кандидатът д-р Харун Харун Бекир е приложил общо 36 научни труда, сред които 1 монография, 1 книга, 6 студии, 26 статии, 2 тома на речник. Приемат се за рецензиране 27 научни труда, които са извън дисертацията (отделно е приложен списък на публикациите, представени при придобиване на образователната и научна степен „доктор“), и се отчитат при крайната оценка 8 научноизследователски проекта. Не се рецензират 5 научни труда по темата на дисертацията. Разпределението на научните трудове по съответни рубрики в страната и в чужбина е както следва: 3 от представените за участие в конкурса 5-те студии са публикувани в чужбина, както и 10 от общо 22-те статии. Представени са и документи (във вид на служебни бележки) за участие в 8 проекта, от които един е с европейско финансиране, един национален, един в чужбина и 5 вътрешноуниверситетски проекта.

Документите и материалите са оформени прегледно и дават възможност за обективна и пълна оценка в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и ПРАСПУ.

2. Кратки биографични данни (на кандидата)

Харун Бекир завършва специалност „Тюркология“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (1998) с професионална квалификация „тюрколог“ и „учител по турски език и литература“, както и с преводаческа специализация. След дипломирането си той работи изцяло в сферата на образованието – първоначално като учител по турски език, паралелно с това като хоноруван преподавател по съвременен турски език в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, а впоследствие като старши експерт по майчин език и по чуждоезиково обучение в Регионалния инспекторат по образованието в гр. Кърджали. В периода 2010–2012 г. г-н Бекир заема позицията помощник директор на Обединен детски комплекс (ОДК) в Кърджали. Съвсем закономерно кариерата на Харун Бекир се развива в академичен ракурс след спечелването на асистентски конкурс (2012) в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. През 2015 г. придобива научната и образователна степен „доктор“ по професионално направление 2.1. Филология, докторска програма Общо и сравнително езикознание (Социолингвистика) в Пловдивския университет, като защитава дисертационен труд на тема „Турският език и култура в България в светлината на българското законодателство – традиции и съвременно състояние“. От 2016 г. д-р Харун Бекир е назначен на академичната длъжност „главен асистент“.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Кандидатът демонстрира един много богат спектър от дейности, свързани с преподавателската дейност. Гл. ас. д-р Харун Бекир чете лекции и води упражнения на турски език по редица езиковедски, литературоведски и методически дисциплини като „Фонетика на съвременния турски език“, „Лексикология на съвременния турски език“, „Морфология на съвременния

турски език“, „Синтаксис на съвременния турски език“, „Турска литература“ (три части), „Методика на обучението по турски език“; наред с теоретичните дисциплини колегата продължава активно да преподава и в практическия курс по турски език (четири части), като води и няколко факултативни курса („Турски език /писмени упражнения/“, „Турски език /устни упражнения/“, „Функционално-комуникативна граматика на турския език“) в различни бакалавърски програми в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Колегата Харун Бекир е изготвил учебни програми по значителен брой езиковедски, литературоведски и методически дисциплини, както и макет на учебен план на бакалавърската програма „Български език и турски език“. В справка си д-р Бекир подчертава, че въпреки голямата си аудиторна натовареност полага усилие редовно да актуализира учебното съдържание по водените от него дисциплини, като се съобразява със съвременните методи на преподаване и оценяване и използва информационни комуникационни технологии в обучението по турски език. Същевременно в периода 2017–2021 г. Харун Бекир е осъществил научно ръководство на общо 8 успешно защитили дипломанти. Големият брой водени от кандидата основни лекционни курсове и подготовката на дипломанти са доказателство за активността на д-р Х. Бекир в преподавателската дейност.

Монографията „Лексикално-семантичните двойки в турския език“ (2022) е представена като хабилитационен труд. В първата глава на изследването поетапно се разглеждат възможните варианти за мотивиращи основи при лексикално-семантичните двойки, като авторът стига до заключението, че във функцията на мотивиращи основи (с изключение на междуметието) могат да бъдат само пълнозначни части на речта – изменяеми или неизменяеми. Съгласно съставения за целите на изследването корпус се установява, че най-продуктивни са мотивираните от субстантивна, адективна и адвербиална основа. Във втората глава на монографията д-р Харун Бекир спира вниманието си върху възможните варианти лексикално-семантични двойки с оглед на съставните им конституенти. Детайлно се разглеждат различните типове комбинации,

характерни за пълната и частичната редупликация, като особен интерес представляват случаите на „лексикално-семантични двойки, образувани от думи или лексеми с напълно различен фонеман състав“. В отделна (трета) глава на изследването са изведени лексикално-семантични двойки, образувани от ономастопеи. Авторът показва прецизността и опитността на дългогодишен изследовател, като представя фонетичните, структурните и функционално-семантични особености на ономастопеичната лексика в турския език във връзка с лексикално-семантични двойки, в чиито състав влизат. Последната (четвърта) глава на труда е посветена на някои специфики в семантичен план на лексикално-семантични двойки. Колегата Харун Бекир обособява детайлна класификация на констатираните от него семантични особености, като посочва 17 варианта. Включеният в края на книгата азбучен речник с ексцерпирани за целите на изследването лексикално-семантични двойки е с висока практическа стойност. За сериозността на труда на гл. ас. д-р Х. Бекир свидетелства и приложената библиография, в която са отразени научни публикации на четири езика. С оглед на гореизложеното, може да се заключи, че монографията е теоретико-приложно изследване, като се очертава като надеждна отправна точка и за всички бъдещи изследвания върху проблема за пълната и частична редупликация в турския език.

Книгата „Турският език и култура в България в светлината на българското законодателство – традиции и съвременно състояние“ (2022) е въз основа на защитената дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ и следователно е била обсъждана и оценена с оглед на съответната процедура.

Специално искам да отбележа, че съгласно представените за конкурса публикации научните интереси на Харун Бекир се простират върху широк кръг от аспекти в областта на лингвистиката: морфология, лексикология и лексикография, фразеология, синтаксис, диалектология, като е засвидетелстван интерес и към обучението по турски език. Публикационната дейност на колегата е реализирана на български и турски език в различни утвърдени периодични

издания и научни сборници, немалка част от които в чужбина. Като изключим съавторството в една студия и двата тома на многоезичния речник, д-р Харун Бекир фигурира като единствен автор на представените публикации. Поради липса на разделителен протокол за публикациите в съавторство с цел изготвянето на настоящата рецензия се приема, че приносът следва да се раздели поравно между всички съавтори.

За сериозността и задълбочеността на изследванията на гл. ас. д-р Харун Бекир свидетелстват многобройните му цитирания, посочени в справката за минимални национални изисквания (общо 22), като техният брой надхвърлят минималните изискуеми параметри за заемане на академичната длъжност „доцент“. Едно от цитиранията е в реферирано и индексирано периодично издание в световноизвестни бази данни с научна информация. Останалите цитирания са в монографии и колективни томове с научно рецензиране или в неререферирани списания с научно рецензиране.

За авторитета на гл. ас. д-р Харун Бекир свидетелства фактът, че той е избран за член в „Управителния съвет на Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства“ и за чуждестранен член-кореспондент на Турското езиково дружество (Анкара). Паралелно с това колегата е член в пет редакционни колегии на турски реферирани научни списания, като е осъществил и членство в организационни и научни комитети на общо 14 международни конференции, симпозиуми и колоквиуми. Следва да се отбележи също така, че той е съставител на сборника с доклади от Трети българо-турски колоквиум „България и Турция на межкултурния кръстопът: език, история, литература“ (2013).

4. Оценка на личния принос на кандидата

Трудовете, с които д-р Харун Бекир участва в конкурса за „доцент“, са негов личен принос към теоретичното изследване на турския език, както и към практическия аспект при преподаването му. Не подлежи на съмнение, че оригиналността на идеите, тезите и обобщенията в публикационната дейност са

на автора. До мен като член на научното жури към момента на депозирането на рецензията не е достигнала информация за наличие на плагиатство от страна на кандидата.

5. Критични забележки и препоръки

Научните трудове на гл. ас. д-р Харун Бекир очертават задълбочените научни интереси на кандидата в областта на конкурса и демонстрират неговата професионалната компетентност. Теоретичните му разработки без съмнение представят оригинални научни и приложни приноси. Нямам критични забележки и препоръки към научната продукция и нейното представяне в документите на кандидата в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“. Фактът, че те се цитират многократно в специализирани издания в страната и чужбина, е свидетелство за тяхната висока научна и приложна стойност.

6. Лични впечатления

Следва да отбележа, че познавам д-р Харун Бекир от години като старателен и задълбочен колега. Той работи през цялата си академична кариера по теми, свързани с теоретичните аспекти на турския език и с проблемите на неговото преподаване и системно изучаване. Интересът му в посочените области е виден от списъка с представените за участие в настоящия конкурс публикации. По стечение на обстоятелствата съм имала възможността да присъствам на част от научните форуми, на които колегата е представял някои от включените за рецензиране по конкурса публикации. В тази връзка бих искала да подчертая, че сме имали възможност на научни конференции да обсъдим вижданията си за различни изследвания и проекти в областта на тюркологията, по които сме работили през годините, като д-р Бекир е оставил у мен впечатлението на колега, запознат с новостите в съответната научна област.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от д-р Харун Харун Бекир отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на образователната и научна степен „доктор“. В работите на кандидата имат оригинални научни и приложни приноси, които са получили съответното признание, като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на д-р Харун Бекир е несъмнена.

Постигнатите от д-р Харун Бекир резултати в учебната и научно-изследователската дейност, напълно съответстват на минималните национални изисквания в Правилника на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологически факултет за избор на д-р Харун Харун Бекир на академичната длъжност „доцент“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Съвременен турски език).

20.03.2023 г.

Рецензент:

проф. д-р Милена Йорданова